

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
<http://ageconsearch.umn.edu>
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

A SZLOVÉN ÉS A MAGYAR KIFIZETŐ ÜGYNÖKSÉGI RENDSZER KIALAKÍTÁSÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

NESZMÉLYI ATHÉNÉ

ÖSSZEFOGLALÁS

Szlovénia és Magyarország 2004. május 1-től az Európai Unió tagállamai közé tartozik. A Közös Agrárpolitika működtetésének és ezen belül az Unió költségvetéséből finanszírozott agrár- és egyes vidékfejlesztési támogatások igénybevételenek kötelező feltétele volt az EU támogatásokat adminisztráló és ellenőrző kifizető ügynökség kialakítása. Szlovénia kifizető ügynökségi rendszerének kialakításában mindvégig előljárt és jó példával szolgált a többi új tagállam részére. Magyarország a csatlakozást megelőző másfél-egy évben tett erőfeszítések árán hozta be a rendszer kiépítésében lévő lemaradását és alakította ki kifizető ügynökségi rendszerét.

A Közös Agrárpolitikát (KAP) működtető agrárintézményi rendszer kialakítása a csatlakozással mind Szlovéniában, mind Magyarországon mérföldkőhöz érkezett. Az agrár- és vidékfejlesztési támogatásokat kezelő kifizető ügynökségek a hosszú kialakítási szakasz után a gyakorlatban is megkezdik működésüket. A rendszerfejlesztési feladatok a csatlakozás időpontjában nem szűnnek meg, hiszen a kifizető ügynökségek akkreditálásáért felelős hatóságok ideiglenes akkreditációt adtak a kifizető ügynökségeknek. Ez azt jelenti, hogy számos feladat befejezésére, funkció tökéletesítésére van szükség a teljes körű működés megvalósításáig. A tanulmány bemutatja a kifizető ügynökségi rendszerek kialakításának folyamatát, a rendszer szereplőit és a kifizető ügynökségek tájékoztatási és tanácsadási feladatait.

A KIFIZETŐ ÜGYNÖKSÉGEK KIALAKÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

Szlovéniában a kifizető ügynökségi (KÜ) feladatokat ellátó Agrárpia- és

Vidékfejlesztési Ügynökség megalakítására 2000 márciusában került sor, a Mezőgazdasági, Erdészeti és Élelmiszeripari Minisztérium (Minisztérium) háttérintézményeként. A KÜ eljárási rendjét igazoló szervként a Pénzügyminisztérium háttérintézményét, a Költségvetési Felügyelő Szolgálatot jelölték ki. A KÜ akkreditálását végző illetékes hatóságot a Minisztérium EU ügyekért felelős államtitkára irányítja az EU Részleg munkájára támaszkodva. A Közös Agrárpolitikát működtető szlovén intézményrendszerrel az 1. ábra nyújt áttekintést.

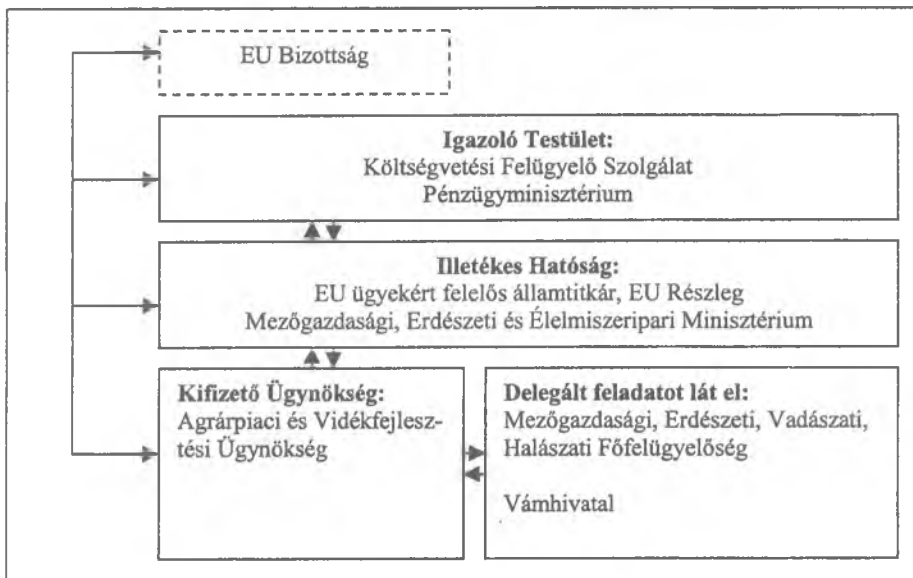
Magyarországon a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalról szóló 81/2003. (VI.7.) Kormányrendelet hozta létre az Európai Mezőgazdasági és Garancia Alap (EMOGA) Garancia Részleg kifizető ügynökségét. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) 2003. július 1-től működik, ellátja az EU külpiaci, belpiaci, intervenciós és közvetlen támogatásaihoz kapcsolódó, valamint a vidékfejlesztési kísérő intézkedések lebonyolításával és az Integrált Igazgatási

és Ellenőrzési Rendszer működtetésével összefüggő feladatokat. A Hivatal végzi továbbá az EMOGA Orientációs Részlege, valamint a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközből folyósított támogatások végrehajtásával összefüggő feladatokat, valamint kezeli a SAPARD előcsatlakozási program és az Agrárintervenciós Központ nemzeti hatáskörben végzett feladatait. A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter utasítása rendelkezik a kifizető ügynökségi feladato-

kat ellátó szervezet akkreditációjának feltételeiről. Az illetékes hatóság feladatait a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) közigazgatási államtitkára látja el a közvetlen felügyelete alatt álló EU akkreditációs osztályon keresztül. 2003 novemberében az illetékes hatóság megállapodást kötött az akkreditáció előtti átvilágítás lefolytatására az Állami Számvevőszékkel. A KAP-ot működtető magyar intézményrendszert a 2. ábra szemlélteti.

1. ábra

A Közös Agrárpolitikát működtető szlovén kifizető ügynökségi intézményrendszer

A KIFIZETŐ ÜGYNÖKSÉGI FELADATOK ÁTRUHÁZÁSA, FELADAT-DELEGÁLÁS

A Bizottság 1663/1995 rendelete értelmében a kifizetés engedélyezése (a kérelem bírálata) és az engedélyezési funkcióhoz kapcsolódó fizikai ellenőrzési feladatok a felelőségek és a kötelezettségek pontos rögzítése biztosításával átruházhatók más szervekre. A szlovén

KÜ a SAPARD támogatások, valamint az intervenciós, közvetlen támogatási és vidékfejlesztési jogcímek esetén a helyszíni ellenőrzést a Mezőgazdasági, Erdészeti, Vadászati, Halászati Főfelügyelőségre (a Minisztérium háttérintézménye), a külkereskedelmi intézkedések helyszíni ellenőrzését a Vámhivatalra (a Pénzügyminisztérium háttérintézménye) delegálta. Az MVH az Országos Mezőgaz-

dasági Minősítő Intézetre, az Állami Erdészeti Szolgálatra, az Országos Borminősítő Intézetre és a Földmérési és Távérzékelési Intézetre delegál egyes engedélyezési és ellenőrzési feladatokat. Ezen túlmenően az MVH együttműködési megállapodásokat kötött más tárcák háttérintézményeivel.

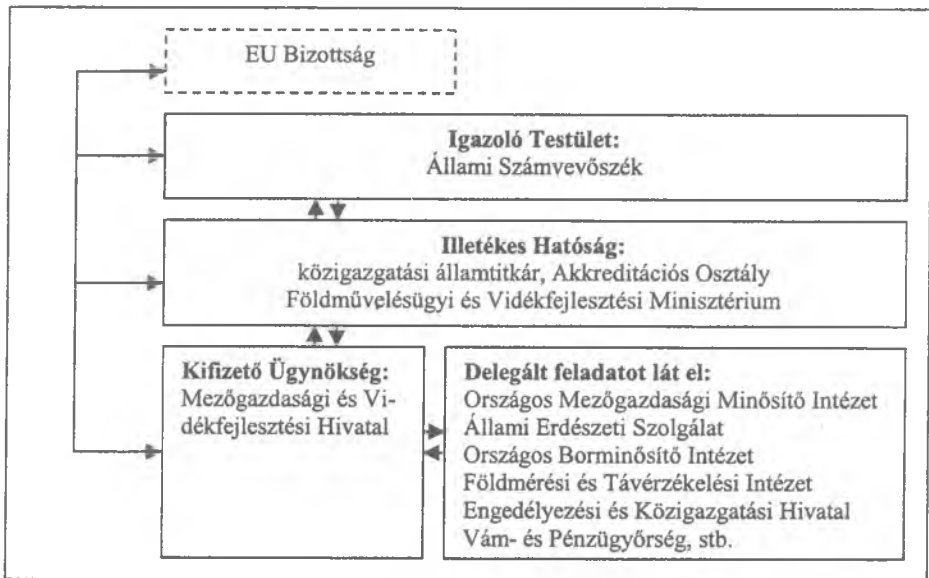
A KIFIZETŐ ÜGYNÖKSÉGEK TANÁCSADÁSSAL KAPCSOLATOS ÉS TÁJÉKOZTATÓ TEVÉKENYSÉGE

Szlovéniában a KÜ a közvetlen támogatási formanyomtatványok mellé minden

évben részletes tájékoztatósi útmutatót állít össze. A tanácsadás területén a KÜ az Agrár- és Erdészeti Kamara szervezeti keretében tartozó Agrár Tanácsadási Szolgálat alkalmazottaival áll kapcsolatban, mely túlnyomóan állami tulajdonban lévő szerv. A KÜ minden évben a közvetlen támogatási kampány megnyitása előtt továbbképzést tart az Agrár Tanácsadási Szolgálat munkatársainak, akik a megszerzett tudást a gazdák részére elsősorban a támogatási űrlap kitöltésének segítségével adják tovább.

2. ábra

A Közös Agrárpolitikát működtető magyar kifizető ügynökségi intézményrendszer

Magyarországon az FVM és a Magyar Agrárkamara megállapodást kötött a területalapú és a vidékfejlesztési kísérő intézkedések vonatkozásában a támogatási formanyomtatványok kiosztása, az igényléshez kapcsolódó kötelezettségekről való tájékoztatás és az adatlapok kitöltése feladatok ellátására. A támogatási formanyomtatványok és a kapcsolódó ki-

töltési útmutatók elkészítése az MVH feladatkörébe tartozik. Az MVH-ban az erre a feladatra kijelölt osztály elemzi a médiában megjelenő és választ igénylő cikkeket és híradásokat, megszervezi a válaszadást, valamint összefogja a Hivatal tevékenységét ismertető információk kiadványok elkészítését.

TANULSÁGOK ÉS KÖVETKEZTÉSEK

Szlovénia az uniós támogatásokat kezelő kifizető ügynökség kialakításának megkezdése előtt határozott az egyetlen kifizető ügynökség kialakításáról. A SAPARD előcsatlakozási alpból finanszírozott támogatásokat, az újonnan bevezetett EU konform nemzeti támogatásokat és a csatlakozás után kiaknázható piaci, vidékfejlesztési és halászati EU támogatások kezelését is ezen intézmény feladataként határozták meg. A KÜ szervezeti felépítése és működési rendje 2003 nyarára öntött végleges formát. *Magyarországon* az egyetlen kifizető ügynökség kialakítását jogszabály 2003-ban rendezte. A korábban megjelent jogi eszközök egymásnak ellentmondó tartalommal rendelkeztek az előcsatlakozási agrártámogatásokat kezelő hivatal és a kifizető ügynökség intézményi keretének megteremtéséről. Emiatt gyakorlatilag a csatlakozást megelőző évre maradt a KÜ szervezetének kialakítása.

A termelők tájékoztatását és felkészítését a kifizető ügynökségek több síkon segítik elő. Mindkét tagállamban a támogatási formanyomtatványokon és a hozzájuk szervesen kapcsolódó kitöltési

útmutatókban jelzik a formanyomtatványok kitöltésének módját. *Szlovéniában* a KÜ munkatársai három éve tartanak tréningeket a legjelentősebb agrár tanácsadási szolgálat alkalmazottainak a támogatások igénybevételeinek rendjéről.

A végleges akkreditáció megszerzéséig további erőfeszítésekre van szükség mindkét tagállamban. *Szlovénia* jó felkészültségi állapotának ellenére is szükség lesz a gyakorlati működtetésből szerzett tapasztalatok alapján az eljárásrendek bizonyos mértékű átalakítására. Ezen kívül az informatikai rendszer továbbfejlesztése középtávú feladat marad. *Magyarországon* a KÜ további feladata a szervezet fejlesztése és az eljárásrendek, valamint az informatikai rendszer tökéletesítése, hiszen csak így biztosítható az agrárintézményi rendszer teljes körű működtetése. A tanácsadó szervekre a gazdáknak való segítségnyújtás területén hárul jelentős feladat, mivel a kifizető ügynökségi intézményrendszer működtetése nem öncélú, hanem az uniós és nemzeti agrár- és vidékfejlesztési támogatások magyar gazdák és más kedvezményezettek általi teljes körű és mértékű kiaknázását szolgálja.

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

- (1) Fehér I. – Neszmélyi A. (2003): Az Európai Unió agrár- és vidékfejlesztési kifizető ügynökségi rendszerének kialakítása. In: XLV. Georgikon Napok 2003. szeptember 25-26. Veszprémi Egyetem, Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Keszthely. ISBN 963 9495 26 3. 8 p. – (2) Neszmélyi A. (2001): Eu-konform kifizető ügynökségi intézményfejlesztés Magyarországon. In: VII. Ifjúsági Tudományos Fórum. Veszprémi Egyetem, Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Keszthely. (Szerk.: Polgár J. P. – Tóth I. – Lengyel Z.) 6. p.

CHARACTERISTICS OF SETTING-UP THE PAYING AGENCY SYSTEMS IN SLOVENIA AND HUNGARY

By:
ATHÉNÉ, NESZMÉLYI

Slovenia and Hungary have belonged to the Member States of the European Union since 1 May 2004. Prerequisite of the Common Agricultural Policy implementation and especially of calling-upon agricultural and rural development subsidies from the EU funds was the design and setting-up of the paying agency administering and controlling EU subsidies. Slovenia has set a very good example throughout designing its paying agency system. Hungary made considerable efforts in the last one and a half – one year in order to overtake its arrears on the field of designing the system and the country has set-up its paying agency system.